

KITTILÄN KUNTA

YLÄLEVIN ASEMAKAAVA-ALUEEN MAISEMASELVITYS

21.11.2008

*Kansikuva: Näkymä luoteesta kohti selvitysaluetta. Puusto peittää alarinteen näkyvistä.
Sirkan kylän rakennukset pilkottavat puiden lomasta.*

SISÄLLYSLUETTELO

1	MAISEMASELVITYS	3
1.1	Johdanto	3
1.2	Perustiedot	3
1.3	Maisemarakenne	4
1.4	Maisemakuva	5
1.5	Maisemalliset arvot	10
2	JOHTOPÄÄTÖKSET	12
3	LÄHTEET	14
4	LIITEKARTAT	14

1 MAISEMASELVITYS

1.1 Johdanto

Suunnittelualue

Selvitysalue sijaitsee Levin ydinkeskustan itäpuolella. Olemassa olevan laskettelurinteen itäpuolella oleva noin 28 hehtaarin alue on lähes rakentamatonta metsäaluetta. Alueella voimassa olevassa yleiskaavassa alue on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi.

Aineisto ja menetelmät

Maisemaselvitys perustuu syyskuun alussa 2008 tehtyyn maastoinventointiin, peruskarttatarkasteluun sekä valtakunnallisiin inventointeihin että alueella tehtyihin aiempiin selvityksiin. Maastoinventoinnissa pyrittiin saamaan yleiskuva alueen maisemasta valokuvaamalla sekä kirjaamalla alueen ominaispiirteitä kartalle. Karttatarkastelulla pyrittiin alueen erityispiirteiden kuvaamiseen ja keskeisten suunnittelussa huomioitavien seikkojen esiin tuomiseen. Erityisesti tarkasteltiin rakentamisen vaikutuksia suurmaisemaan.

Selvitys on laadittu Kittilän kunnan tilauksesta. Eriksson Arkkitehdit Oy:ssä selvityksen on laatinut maisema-arkkitehti Maarit Suomenkorpi.

1.2 Perustiedot

Maa- ja kallioperä

Tunturialueen kallioperä kuuluu noin 2,2 mrd. vuotta vanhaan sedimenttikivien ns. Kumputunturi -ryhmään. Kallioperä muodostuu länsi-itäsuuntaisesta kvartsiitti-konglomeraattijaksosta, joka Levitunturin päällä muodostaa laajan rakkakivikon. Rinteillä kallioperän päälle on muodostunut moreenipeite, joka on pinnasta huuhtoutunutta. Alarinteillä maaperä on hiekkamoreenia. Moreenimaaperän kulutuskestävyys on kohtalainen, loivemmillä alarinteillä ylärinteitä parempi. Hiekkaisella maaperällä kulumiseen ja eroosioon vaikuttavat myös painovoima (hiekan valuminen), tuuli sekä virtaavat vedet.

Vesitalous

Levitunturin etelärinteellä sijaitsevat Himmerikin, Immellompolon sekä Levin II-luokan pohjavesialueet ja Kätätunturin pohjoisrinteellä Mäkitalon I-luokan pohjavesialue. Tunturien moreenimaat toimivat pohjaveden muodostumisalueina sekä päävedenjakajina.

Alueella vedenjakajana toimii Levitunturi, jonka rinteitä vedet laskevat läheisille suoalueille, järvien, ojien kautta jokiin. Selvitysalue kuuluu Levijoen valuma-alueen itäisiin osiin. Sen itäpuoleinen alue kuuluu Ounasjoen-Könkään valuma-alueeseen.

Selvitysalueella on muutamia kosteita suopainanteita, joihin tunturilta valuvaa pintavettä kertyy. Osa pintavesistä laskee viereisen laskettelurinteen alaosaan olevaan Tunturijärveen. Lapin järvet sietävät huomattavasti huonommin happea kuluttavaa kuormitusta mm. syystä, että suuri osa sadannasta tulee lumena ja jää-

peitteinen kausi on pitkä. Jokien happitilanne on parempi. Ounasjoki on tällä kohtaa lievästi humuspitoista sekä niukkaravinteista.

Ilmasto

Seutu sijaitsee pohjoisboreaalisella vyöhykkeellä. Vuoden keskilämpötila on nollan alapuolella ja kesäkuun alussa lämpötila on 5-15,6 °C. Kasvukausi on vain 120-125 päivää. Alueella on pysyvä lumipeite lokakuun lopulta toukokuun puoliväliin, pohjoisrinteillä lumi saattaa viipyä kesäkuulle asti.

Vuoden mittaan auringon säteilyn määrä vaihtelee huomattavasti. Kaamoksen aika kestää muutamia viikkoja, mutta keskikesällä valoisaa on yhtäjaksoisesti lähes kaksi kuukautta.

Tuulella on merkittävä osuus ilmasto-oloissa. Se kuivattaa maaperää ja kinostaa lunta tunturien lakiosilla. Tavallisin tuulen suunta on etelä. Puurajan yläpuolella tuulen nopeus on 7,5-9,5 m/s ja tuntureilla jopa yli 30 m/s.

1.3

Maisemarakenne

Suurmaisema

Alavassa maisemassa kohoava Levi kuuluu samaan itä-länsisuuntaiseen tunturijaksoon kuin Akanvalkko, Kätkätunturi, Pyhätunturin sekä Aakenusvaara. Lounaassa ja lännessä ovat noin 15 kilometrin päässä Aakenustunturi, Kesänsäki, Ylläs sekä Äkäskero.

Ympäröivä maasto on suhteellisen tasaista, matalien moreenikumpareiden, metsien, soiden, jokien ja pienialaisten järvien luonnehtimaa. Seudulla tyypillisesti suot peittävät yli 50 % maapinta-alasta. Ounasjoki virtaa Levin itäpuolelta. Levi- ja Kätkätunturin välissä sijaitsevat mm. Immellompola ja Immeljärvi, joiden kautta kulkee eräs Ounasjoen sivuhaara. Levijoki laskee Sirkkajärveen Sirkkan kylän pohjoispuolella ja edelleen Levijärven kautta Ounasjokeen.

Levitunturi hallitsee seudun maisemakuvaa yhdessä Kätkätunturin kanssa. Alue muodostaa maisemallisen solmukohdan, jossa joet, ojat sekä tunturit risteävät. Tunturipari näkyy suurmaisemassa laajalle alueelle ja on merkittävä kiinnekohta.

Topografia

Levi on lähiseudun korkein tunturi ja se kohoaa noin 300 metriä ympäristöään korkeammalle, noin 530 metriin meren pinnasta. Kätkätunturi on noin 500 mmp, Pyhätunturi 450 mmp sekä Akanvalkko 320 mmp. Moreenikumpareiden ja vaarojen korkeus lähialueilla vaihtelee 220 - 370 mmp välillä.

Selänteiden lakialueet ja niiden rinteet ovat kivikkoisia, kuivia ja tuulisia, mikä tekee niistä arkoja kulutukselle. Kulutuksen jälkeinen kasvillisuuden uudistuminen on erittäin hidasta. Levillä lakialue alkaa noin 300 metriä meren pinnasta. Puuton paljakka-alue alkaa noin 420-430 metriä meren pinnasta. Selänteiden ylärinteet ovat jyrkkiä, ohutmoreenisina karuja ja kasvillisuus vastaavasti arkaa kulutukselle ja uudistuminen hidasta. Levillä ylärinteen alue on noin 235-300 metriä meren pinnasta. Alarinteillä maanpintakerrokset ovat paksum-

pia, rinteet loivempia ja kosteampia. Tästä johtuen maasto sekä kasvillisuus sietävät kulutusta paremmin ja kasvillisuus uusiutuu nopeammin. Levillä alarinteiden alue on noin 210-235 metriä merenpinnasta.

Selvitysalueen korkein kohta on Levin pohjoisrinteellä noin 285 metrin korkeudella ja alin kohta laaksopainanteessa noin 212 metrin korkeudella merenpinnasta. Levin pohjoisrinteellä ja selvitysalueella ylä- ja alarinteen vaihtumisessa on huomattavissa selkeää maaston taitekohta noin 235 mmpy, jonka alapuolella on suunnittelualueella oleva tasanne. Tästä ylöspäin rinne nousee jyrkästi alaosan ollessa loivempipiirteistä ja vettä hyvin pidättävää rinnettä. Moreenimäki selvitysalueen pohjoispuoleisella nousee samaten noin 235 metrin korkeuteen merenpinnasta. Tälle mäelle sijoittuu Sirkan kylän lomarakennuksia. Sirkan keskusta on noin 207 metrin korkeudella merenpinnasta.

Kuva: Levitunturin kohoava rinne hallitsee maisemakuva. Taustalla näkyy selvitysalueen metsää, jonka reuna rajautuu jyrkästi viereiseen laskettelurinteeseen.

1.4 Maisemakuva

Maisemamaakunta

Alue kuuluu ympäristöministeriön maisematyöryhmän suorittaman jaon mukaisesti Peräpohjola - Lappi -maisemamaakuntaan ja tarkemmin sen Aapa-Lapin seutuun, lähelle Länsi-Lapin tunturiseutua. Luonteenomaista seudulle ovat laajat suoalueet ja metsäkairat. Tasaisesta maastossa kontrastia luovat yksittäiset sekä vaara- ja tunturiryhmät, joiden kumpuilevat hahmot näkyvät maisemassa kauas.

Alue kuuluu pohjoisborealiseen kasvillisuusvyöhykkeeseen, joka on luonteeltaan karua, metsien puusto harvaa ja matalampaa kuin etelässä.

Selvitysalue ja sen suhde ympäristöön

Selvitysalue sijaitsee Levitunturin pohjoispuolella, valtaosaltaan loivan alarinteen alueella. Levin rinteiden kasvillisuus on pääasiassa kohtalaisesti kulutusta kestävä tuoretta havupuuvaltista sekametsää. Valtapuuna kasvaa matalaa männikköä, jonka seassa on koivuja.

Alueella risteilee valaistuja ja talvella lumetettuja ulkoilureittejä, joiden varrella on laavuja, kuntoiluvälineitä sekä kotia. Pohjoisessa Rakkavaarantien lähellä on loma-asutusta. Alueen länsiosassa on tällä hetkellä toiminnassa oleva lastenrinne sekä kaksi mökkiä.

Kuva: Selvitysalueella kulkee ympärivuotisia ulkoilureittejä.

Kuva: Ulkoilureittien varrelle on sijoitettu kuntoiluvälineitä sekä laavuja.

Kuva: Selvitysalueen pohjoisosassa on tummasävyisiä, hirsirakenteisia lomamökkejä.

Sirkan kylän rakennukset ulottuvat selvitysalueen luoteisosan läheisyyteen muodostaen tiiviin ja alueen luonteeseen sopivan yhtenäisen ja hallitun kylämiljöön. Rakennustyylillä on saanut vaikutteita sekä eurooppalaisista alppitaloista että perinteisistä karjalaistaloista. Kylän tiivis katumiljöö luo omanlaisen, lämpimän ja kutsuvan ympäristön matkailijoille. Julkisivujen värit ja luonnonmateriaalit, kivi- sekä puupinnat, henkivät lapin tunnelmaa tuoden samalla vaikutelman keskieurooppalaisesta vuoristokylästä, aktiivisesta ja elävästä hiihto- sekä ulkoilupalvelujen ympäristöstä. Rakennusten mittakaava on sovitettu ympäristöön ja toteutus on suunnitelmallinen ja yhtenäinen. Kylän tiiveys luo rakennusten väliin mielenkiintoisia katutiloja, joilla liikkuminen on houkuttelevaa. Selvitysalueen luoteisosaan jää maisemahäiriönä pysäköintialue, joka tällä hetkellä toimii rakennustarvikkeiden varastoalueena. Rinteen edustalla laajat pysäköintikentät hallitsevat maisemakuvaa.

Kuva: Selvitysalueella kasvaa mäntyvaltaista sekametsää. Metsän reuna on rajattu suoraviivaisesti rinteeseen. Pysäköintikentät hallitsevat maisemakuvaa rinteen juurella.

Kuva: Sirkkan kylän rakennukset ulottuvat aivan selvitysalueen luoteisosaan asti. Rakennusten tyylissä on havaittavissa piirteitä alppitaloista sekä perinteisistä karjalataloista.

Kuva: Sirkkan kylän keskustan rakennukset on toteutettu tyylillisesti saman oloisina, mikä luo alueelle viimeistellyn ja tasokkaan ilmeen. Rakennusmateriaaleina on käytetty puuta sekä luonnonkiveä. Rakennusten korkeudet on suhteutettu hyvin puuston korkeuteen.

Kuva: Näkymiä lastenrinteen kohdalta länteen sekä luoteeseen. Puiden lomasta pilkottaa Sirkkan kylän rakennuksia ja läheisten vaarojen ja moreenikumpareiden välistä avautuu luoteeseen näkymä kauemmas horisonttiin.

Rinteen yläosassa on maastossa tasanne ennen kuin rinne alkaa kohota jyrkemmin kohti Levin lakialuetta. Tasanteella sijaitsee pienialaisia suopainauksia, jotka tuovat vaihtelua alueen metsämaisemaan. Tasanteelta avautuu avoimen laskettelurinteen läheisyydessä puuston lomasta näkymiä kaukomaisemaan sekä alempaa rinteestä myös Sirkan kylään.

Kuva: Ylärinteellä sijaitseva kostea painanne luo vaihtelua maisemakuvaan.

1.5 Maisemalliset arvot

Kulttuurihistoria

Laakson asutushistoria yltää noin 3500 vuoden taakse. Sirkan laakso oli muinaisten saamelaiden jumalille pyhittämä laakso. Se kuuluu metsäsaamelaiskulttuurin vyöhykkeeseen, jolle tyypillisiä piirteitä ovat poroaitaukset, turvekodan pohjat, saalispatsaat ja -varastot, peuranpyyntikuopat ja seitapaikat.

Suomalaisasutus saapui alueelle 1600-luvulla ja asettui tunturilaakson pohjois- ja itäpuolelle Levi- ja Sirkkajärvien sekä Ounasjoen rannoille. Ajanjaksolle tyypillistä peräpohjalaista talonpoikaistyyliä edustavia maalaamattomia rakennuksia on säästynyt lapinsodalta. Kylien rakennuskanta on pääosin 1850-1930 -luvulta ja ne edustavat perinteisiä lappilaisia järvi- ja joenrantakylä. 1930-luvun sekä sotien jälkeinen uudisasutus lisäsi Kittilän väestöä ja toi uusia piirteitä rakennusperinteeseen.

Sekatalous oli pitkään vallinnut elinkeino. Poronhoito, metsästys ja kalastus liitettiin karjanhoitoon sekä maa- ja metsätalouteen. Merkkejä perinteisistä elinkeinoista on edelleen nähtävillä niittyinä, peltoina, kesäkenttinä, tervahau-

toina sekä huoltoreiteinä.

Matkailun historia juurtaa juurensa 1930-luvulle, jolloin hiihtäjiä alettiin majoittaa kodeissa. Rinnetoiminta alkoi aktivoitua 1950-1960 -luvuilla, jolloin alueelle oli myös rakennettu ensimmäisiä matkailumajoja. Kehitys voimistui 1980-luvulla rakennetun kylpylähotellin myötä. Hiljalleen käyttämättömiksi jääneet niityt ja pellot siirtyivät matkailukäyttöön.

Kuva: Ote Maanmittaushallituksen kartasta 1861-1870. Sirkkan kylässä asutus oli suhteellisen tiivistä.

Perinteinen asutus

Perinteisiä asuinpaikkoja ovat ennen olleet jokivarsien alavat tulvatasanteet, vaarojen ja tunturien rinteillä on ollut yksittäistä asutusta. Jokien varsilla on ollut kapea kulttuurivyöhyke ja asutus harvaa haja-asutusta. Uusi tiiviimpi, matkailuun liittyvä taajamarakentaminen on sijoitettu pääasiassa alarinteiden alueelle.

Perinteinen pihapiiri on ollut sivuilta avoin neliö. Korkeaotsaisessa päärakennuksessa kuisti oli tavallinen. Pienet viljelyalat on raivattu asutuksen lähelle, jokien varsille tai järvien äärelle, toisinaan myös soille. Pääasiassa viljelty ala on nurmea. Lapinsodan tuholta säilyneet kylät ovat merkittäviä alueen kulttuurihistorian ja maisemakuvan kannalta.

Arvot

Maisemalliset arvot sisältävät sekä luonnonmaiseman että kulttuurimaiseman elementtejä. Tunturit ovat olennainen osa alueen erityispiirteitä sekä maisemallista arvoa sekä paikallisesti että kaukomaisemassa. Metsä, paikallinen luonto ja rinteiltä avautuvat komeat näköalat tuovat ulkoiluun merkittävän vetovoimatekijän. Joella on tärkeä osa seudun kulttuurimaisemassa.

Noin kahdeksan kilometrin päässä pohjoisessa on valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö, Könkään kylä, josta Rakennettu kulttuuriympäristö -julkaisu kertoo seuraavaa:

"Könkään kylä sijaitsee Ounasjoen varrella sen molemmilla rannoilla. Maan-

tien vartta seuraileva asutus, jokivarren pellot ja tulvaniityt muodostavat komean maatalousmaiseman etenkin joen länsipuolella Keskikylässä, missä tie muuttuu kylänraitiksi. Perinteistä rakennustapaa edustavat Penikkamaan, Yli-jokelan, Könkään, Palolan ja Jokelan talot. Viimeksi mainittu on merkittävä myös seudun laestadiolaistradition kannalta.”

Arvokkaat maisema-alueet -julkaisussa mainitaan Valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi Könkään kylä, Rauduskylä 8 km ja Hanhimaa 17 km koilliseen Levitunturista.

Köngäs:

”Laajoine peltoaukeineen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaine rakennuksineen edustava esimerkki Aapa-Lapin jokivarsiasutuksesta. Könkään kulttuurimaisema on selkeä kokonaisuus, jota ympäröi soiden hallitsema luonnonmaise-ma... Kaukomaisemaa hallitsee eteläkaakossa kohoava Levitunturi.”

Rauduskylä:

”Pieni Aapa-Lapin seudun tyypillinen järvenrantakylä, jossa on jäljellä vanhaa rakennuskantaa komeine taloineen ja perinteisine pihapiireineen.”

Hanhimaa:

”Rakennusperinteeltään arvokas kyläkokonaisuus Aapa-Lapin seudun suoluonnon keskellä.”

Sirkkajärven sekä Immeljärven ympärillä on perinnebiotooppeja vanhan asutuksen lähellä, josta ovat löytyneet myös tiedossa olevat kiinteät muinaisjään-nökset.

2

Johtopäätökset

Maisema ja sen ominaispiirteiden säilyminen on merkittävä osa alueen veto-voimaa. Kulttuurihistoria sekä luonto luovat alueelle sen tyypilliset piirteet, joita tulisi vaalia. Helminauhamaiset kohtuullisen tiiviit kylät teiden ja jokien varrella ovat osa alueen perinnettä. Tunturit sekä tasaiset metsämaat ovat alueen vetovoimatekijöitä ja luovat olennaisen osan alueen viher- ja ulkoilu ympäristöstä.

Suosituksia

Rakentamisen tulisi mieluiten sijoittua teiden varsille, jo rakennettujen alueiden läheisyyteen, kumpareiden tai tunturien alarinteille, tulvilta suojaiseen paikkaan. Rakentaminen puurajan yläpuolelle tai jyrkemmän ylärinteen alueelle ei ole suositeltavaa sen maisemaa muuttavan vaikutuksen sekä tuulisuuden ja heikon kulutuskestävyyden vuoksi. Alarinteelle rakennettaessa tulee huolehtia puuston säilyttämisestä sekä alueen laidoilla, että keskellä. Erityisesti tulisi välttää pitkiä ja laajoja rinteellä ylhäältä alas suuntautuvia avonaisia alueita, joiden puustossa aiheuttama aukko näkyy helposti kaukomaisemassa. Rinteellä tulisi säilyttää poikittaisia vihervyöhykkeitä, jotta niiden takana olevat rakennukset peittyvät. Rakennusten korkeus tulisi olla suhteutettu puuston korkeuteen ja rakennusmateriaalit sekä värit ympäröivään maisemaan ja rakennustavassa noudattaa yhtenäistä ilmettä. Alueen niveltymiseen Sirkkan keskustaan tulee kiinnittää huomiota. Suositeltavaa olisi kehittää rinteen edustan maisemallista ilmettä, Tunturijärven ympäristöä sekä pysäköintikenttien aluetta, puistoksi rakennetun ympäristön sekä rinteiden väliin. Samalla voi-

daan korostaa Levin ympäri kiertävän ulkoilureitin merkitystä.

Alueella tulisi säilyttää yhtenäisiä metsäalueita. Suunnittelualueen keskeltä kulkeva laaksopainanne toimii alueella keskuspuistona. Sen alueella kulkee nykyisin ulkoilureittejä ja painanteisiin on muodostunut useita lanttoja, lampia tai kosteikkoja, jotka ovat viehättäviä ja maisemaa rikastuttavia elementtejä ulkoilumaisemassa. Painanteen alue on myös kulutusta kestävää moreenimaata ja kasvillisuuden uudistumisen kannalta riittävän kosteaa ja maa-kerrokseltaan riittävän paksua. Painanteen alueelta tulisi jättää ekologisia viheryhteyksiä tunturin suuntaan sekä pohjoiseen, suoalueille ja metsiin.

Alueella liikkuminen on syytä ohjata rakennetuille ulkoilupoluille, jotta niiden ulkopuolella oleva maaperä välttyy kulumiselta. Reitistön kunnossapidosta ja kesäisin kuivatuksesta on syytä huolehtia, jotta liikkuminen ei ohjautu huonokuntoisilta poluilta ympäröiviin metsiin. Ulkoilu- ja latuyhteys alueen poikki tulee säilyttää ja hyödyntää rinne- ja rakentamisessa ja keskustarakenteessa ”skin” -periaatetta alueen ulkoilupainotteisuuden ja vetovoimaisuuden korostamiseksi. Tavoitteelliset ulkoilu- ja hiihtoyhteydet on merkitty maisemaselvityksen suositus -kartalle. Yhteyksien tarkempi linjaus voidaan tutkia suunnittelun yhteydessä.

Tunturin rinteillä on selkeitä maastouomia, painanteita, joita myöten pintavedet valuvat. Nämä luonnolliset valuntareitit olisi suositeltavaa säilyttää ekologisina yhteyksinä. Pintavesien kulkua voidaan myös ohjata, jotta niiden kuluttava vaikutusta saadaan vähennettyä. Rakennetulla ja pinnoitetulla alueella pintavesien imeytyminen maaperään estyy ja vesien pintavalunta lisääntyy. Kasvillisuuden kannalta vesien imeyttäminen maaperään olisi oleellista, jotta rakentamisen aiheuttavaa kuivatavaa vaikutusta voidaan pienentää ja kasvillisuuden elinvoimaisuutta edesauttaa. Hulevesisuunnittelusta tulisi alueella huolehtia.

Vaikutukset maisemaan

Sirkankylän itäosan ja Hossan moreenimäki pohjoisessa on korkeudeltaan sama kuin kaava-alueella sijaitseva tasanne. Kätkätunturin pohjoispuolella on vastaava 240 mmp nouseva moreenikumpare. Siten ympäristön mäet ja niillä säilyvä puusto tulevat suojaamaan kaukomaisemanäkymiä pohjoisen-idän sekä lännen -suuntiin ja vähentämään alarinteellä rakentamisesta aiheutuvia vaikutuksia.

Suurin muutos saattaa kohdistua luoteeseen avautuviin näkymiin, jossa maaston muodot eivät ole näkymien suojana. Pallastunturin suuntaan jää alarinteeltä kapea näkymäsektori, joki- ja järvilaaksossa olevan Sirkkan keskustan ylitse. Levi- ja Pallastunturien välissä on kuitenkin useita suhteellisen korkeita vaaroja, jotka vähentävät vaikutusta suurmaisemassa. Puuston säilyttämiseen selvitysalueen länsireunalla tulee siten kiinnittää erityistä huomiota. Rakennusten korkeus tulee jäädä puuston latvusta alemmas ja puustoa tulee säilyttää riittävästi rakennusten lomassa. Raportin kannessa valokuva luoteesta kohti suunnittelualueita.

3 LÄHTEET

Rakennettu kulttuuriympäristö (1993). Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museovirasto, Ympäristöministeriö. Museovirasto, Rakennushistorian osasto.

Maisemanhoito (1992). Maisema-alueetöryhmän mietintö I. Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto. Mietintö 66/1992.

Arvokkaat maisema-alueet (1992). Maisema-alueetöryhmän mietintö II. Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto. Mietintö 66/1992.

Uusitalo, Marja, Sarala, Pertti & Tuulentie, Seija (toim.). 2006. Elävä matkailumaisema – Ounasselän tunturiseudun sekä Ylläksen ja Levin maisemaselvitys. Metlan työraportteja 33.

Tuominen, Taina, Ger, Riikka, Haikala, Maria (2006). Matkailumaisemaselvitys. Levin ympäristön matkailumaiseman kehittäminen ja yleiskaava. Suunnittelukeskus Oy.

4 LIITEKARTAT

1. Maisemaselvitys
2. Suositukset